

A close-up photograph of several interlocking wooden gears, likely from a historical clock or printing press mechanism. The gears are made of dark wood and show signs of wear and age. The lighting is dramatic, highlighting the texture of the wood and the precision of the gear teeth.

Leipzig Book Fair mars 2025

Rapport

fra Leipziger Book Fair 2025

Deltakere fra Røros:

Marit Brandsnes, Annikki Torgersen og Jan Erik Øvergård, alle representerte Pressemuseet Fjeld-Ljoms Venner.

www.fjeld-ljom-no

Samarbeidspartner: Museum für Druckkunst, Leipzig

<https://www.druckkunst-museum.de/en/home.html>

Pressemuseet Fjeld-Ljoms Venner har gjennom de siste par årene hatt et nært samarbeid med museet i Leipzig. Da vi gjennomførte vårt delvis EU-finansierte prosjekt i rekruttering og opplæring i bruk av settemaskiner, la vi vår siste samling til Leipzig. Dette viste seg å være svært vellykket, ikke minst på grunn av den positive mottakelsen og viljen og evnen til samarbeide som museet viste, representert ved direktør Katharina Walter. Vi har hatt ytterligere dialog med Katharina de siste par årene. Hun forlater dessverre direktørstillingen nå. Hun sørget imidlertid for at vi fikk anledning til å være med på bokmessen i Leipzig, som var en verdifull og nyttig erfaring for oss.

Leipziger Book Fair har dimensjoner som en nesten har vanskelig for å forestille seg fra Røros. Fem store haller med bøker og alt som har med bøker å gjøre (også trykk selvfølgelig). Og milelange køer for å komme seg inn.

Katharina og staben hadde lagt opp til en fin norsk markering fredag ved lunsjtider, og etter avtale tok vi med lokal fingermat fra Røros, nærmere bestemt spekepølse av rein og moskus, Rørosflatbrød og Rørossmør. Dette slo virkelig an, med mange besøkende som syntes det var spennende å smake på det vi hadde tatt med, og nesten uten unntak snakket om når de selv hadde vært i Norge ...

Katharina Walter og Jan Erik Øvergård på messen i Leipzig.

Vi hadde bedt om markedsføringsmateriell fra så vel Rørosmuseet som Røros-mat på forhånd, men fikk ingen respons på dette, så vi forsøkte etter beste evne å framsnakke Røros muntlig, mens vi delte ut vårt eget materiale, i form av avisen på engelsk som vi trykket i fjor høst.

Vi opplever jo situasjonen på sett og vis litt bisarr når vi som en frivillig venneforening uten verken fast finansiering eller ansatte, presenterer oss sammen med større institusjonsmuseer som her i Tyskland. Alle ære til Katharina og museet i Leipzig for at de tar oss på alvor og er gjennomgående positiv hele veien. Hvor lenge vår forening, med kun frivillig innsats og egen privat finansiering kan fortsette å løfte dette norske ansvaret innen boktrykkhistorien og den immaterielle kulturarven innen grafiske fag våger vi ikke si.

NORSK BOKTRYKK

Wir laden Sie herzlich ein zu einem Empfang mit unseren norwegischen Gästen vom Pressemuseum Fjell-Ljom aus Røros am Freitag, den 28. März 2025 um 12 Uhr, auf der Leipziger Buchmesse (Halle 5/D 403).

Freuen Sie sich auf norwegische Spezialitäten und Geschichten rund um den Buchdruck in Røros!

Ihr Team vom Museum für Druckkunst Leipzig

Invitasjonen som vertskapet sendte ut på forhånd

Leipzig 30. mars 2025

Jan Erik Øvergård / styreleder Pressemuseet Fjeld-Ljoms Venner / jan.erik@pressit.no / 930 42 382

Venneforeningen i Leipzig

Bakgrunnen for at Pressemuseet Fjeld-Ljoms Venner deltok på den store bokmessa i Leipzig, var at messa i år hadde øynene rettet mot Norge. Den offentlig finansierte organisasjonen NORLA, som promoterer norsk litteratur utenfor landet, var invitert til å bidra til «norsk fokus». Vi søkte NORLA om støtte til vår deltakelse, men fikk avslag. Fra Rørosmuseet fikk vi 3.000 kr i reisestøtte.

Museum für Druckkunst i Leipzig, som har vært vår samarbeidspartner tidligere, tok kontakt med oss og tilbød oss en plass på deres stand, noe vi med glede takket ja til.

Vertskapet ønsket å ha en mottakelse ved lunsjtider fredag, med norsk fokus. De hadde laget invitasjoner som ble sendt ut på forhånd og også delt ut de to første dagene av messa.

Vi bidro med spekepølse av reinsdyr og moskus, Rørosflatbrød og Rørossmør.

Til sammen ble dette en fin ramme for møter og dialog med både kolleger og fagfolk innen boktrykk særlig fra Tyskland, men også fra andre land.

Diskusjonen rundt hva som må gjøres for å sikre kunnskap ikke minst rundt drift og vedlikehold av de gamle settemaskinene er noe som nå engasjerer mange, og som vi fra Røros står sentralt i.

Marit Brandsnes og Jan Erik Øvergård på messe-stand i Leipzig. Vi spanderte pølse, flatbrød og smør fra Røros, mens vertskapet bidro med tysk øl.

En av de mest populære standene på messa var settemaskinen som Thomas Simon og hans kolleger demonstrerte. Vår tilstedeværelse gled fint inn i dette, ved at vi kunne vise vår avis, produsert på samme utstyr og trykket slik brorparten av aviser ble laget fram til godt inn på 1970-tallet.

Marit byr på tradisjonsmat fra Røros, mens hun diskuterer boktrykk med Thomas Simon og Christoph Sünder fra henholdsvis Museum für Druckkunst og Gutenberg Museum, de siste ivrige etter å få til et samarbeid om opplæring i bruk av settemaskiner.

Bokverden i endring

Leipziger Buchmesse er fire dager stappfulle med bøker og bokrelatert markedsføring. Messa fyller fem store messehaller, hvorav en hall er fylt med alle slags effekter knyttet til fantasilitteratur (Fantasy) i videste forstand. Interessen for denne typen litteratur, som i innhold og vesen grenser opp mot – og delvis blandes med figurer og opplevelser fra fantasispill i dataverdenen, har en stor og økende utbredelse blant unge mennesker. Dette så man konkret på messa ved de utallige unge (og noen ikke fullt så unge) som gikk rundt i kostymer hvor ikke noe var spart på i kreativitet. Noen rosenrøde og romantiske, andre mørke, sorte og tilsynelatende aggressive, bærende på alle slags våpen (heldigvis bare i tre og plast).

Vi noterte dette med en viss undring, som en tydelig trend i tiden, og syntes det var både morsomt og spennende å få snakke med noen av disse unge.

Møte mellom generasjoner

Vi var i Leipzig for å snakke om gammelt håndverk, settemaskiner, boktrykk og sånt som gikk ut av kommersiell bruk for femti år siden.

Disse to unge damene kom forbi og var interessert i å titte på settemaskinen som museet i Leipzig kunne demonstrere, og de tok seg også en titt i avisen som Venneforeningen på Røros har laget, på engelsk, for nettopp å kunne ha noe å vise fram når vi er ute i verden og møter andre mennesker som kan tenkes å ville bidra til å holde liv i denne immaterielle kulturarven som produksjon av trykksaker med bly er.

Vår innsats har sammen med andre europeiske museer resultert i at vi nå har flere unge rekrutter som vil lære å betjene de gamle maskinene, og beherske de gamle teknikkene.

Skriv Fantasy fra Røros

Knappt noen liten by (bergstad) i Norge har bedre historisk grunnlag for å lage spennende Fantasy-litteratur. Spennet fra gruveslusk og vaskarryss til storigene i husene i Hyttgata, som den opprinnelig het, er stort.

Vi ved Pressemuseet vil gjerne få lese noen nye kreative bidrag til litteratur om og fra Røros, og kan tenke oss å trykke dette i museumsavisa.

De to på bildet har ikke noe med dette å gjøre, de var bare sporty nok til å stille opp med avisa.

